

MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN İLETİŞİM BECERİLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ*

Sıddık DOĞRULUK**, Yalçın MUTLUAY***, Seda BAYSAL****

Özet

Araştırmada; Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin iletişim becerilerini çeşitli değişkenler açısından incelemek amaçlanmıştır. Bu amaçla araştırma, betimsel tarama modelinde desenlenmiştir. Araştırmanın evrenini, 2017-2018 eğitim öğretim yılı güz döneminde Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Göksun Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören 1692 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklemi ise bu evrenden basit tesadüfî örnekleme yöntemi ile seçilen bilgisayar programcılığı, çocuk gelişimi, harita ve kadastro, tapu ve kadastro, ilk ve acil yardım bölümlerinde öğrenim gören 248 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda öğrencilerin iletişim becerilerinin genel olarak orta üstü düzeyde olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca öğrencilerin cinsiyetlerine, genel not ortalamalarına ve internet deneyimlerine göre anlamlı farklılaşma tespit edilmiştir. Ancak öğrencilerin iletişim becerileri öğrenim gördükleri bölüme, ikamet ettikleri yere, aile gelir düzeylerine, kullandıkları sosyal medya hesap sayısına ve internet kullanım amaçlarına göre incelendiğinde anlamlı farklılaşmaya rastlanılmamıştır.

Anahtar kelimeler: Meslek yüksekokulu, iletişim becerisi, öğrenci

AN ANALYSIS OF THE VOCATIONAL COLLEGE STUDENTS' COMMUNICATION SKILLS IN TERM OF SEVERAL VARIABLES

Abstract

The overall aim of this research was to explore vocational college students' communication skills in terms of several variables. The research utilized descriptive survey model. The population of the research consisted of 1692 students learning at Göksun Vocational School in Kahramanmaraş Sütçü İmam University during the fall semester of 2017-2018 academic year. The research sample held a total of 248 students who studied computer programming, child development, map and cadastre, land registry and cadastre, first aid and emergency and who were selected by simple random sampling method. Research findings revealed that the

* Bu çalışmanın bir kısmı 6-8 Nisan 2018 tarihleri arasında Gaziantep'te düzenlenen II. Al-Farabi Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresinde bildiri olarak sunulmuştur.

** Öğr. Gör., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Türkiye, sdogruluk@ksu.edu.tr, Orcid id: 0000-0002-0694-7479

*** Dr. Öğrencisi, Çukurova Üniversitesi, Türkiye, yalcinmutluay@gmail.com, Orcid id: 0000-0002-2962-3522

**** Dr. Öğrencisi, Mersin Üniversitesi, Türkiye, baysalseda@yahoo.com.tr, Orcid id: 0000-0001-5982-7780

communication skills of the students were generally above the moderate level. Besides, a statistically significant difference was identified across the students' communication skills in terms of their gender, grade point average and internet experience. However, the students' communication skills were found to be free from any significant difference depending on their department, their place of residence, family income levels, the number of social media accounts they used and the purposes for internet use.

Key words: Vocational college, communication skill, student

GİRİŞ

Toplumsal bir varlık olan insan, yüzyıllar boyunca çevresiyle etkileşim ihtiyacı içerisinde olmuş ve farkında olarak ya da olmayarak birbiriyle sürekli iletişim kurarak, kendisini kimi zaman sözcüklerle, kimi zaman da jest ve mimikleriyle anlatmaya çalışmıştır. Daima anlatabilme ve anlayabilme amacı güden insanların topluluk halinde yaşama durumları göz önünde bulundurulduğunda, birbirlerini anlamaları oldukça büyük önem arz etmektedir. Çünkü insanlar varlıklarını sürdürebilmek için toplumdaki bireylerle bağ kurma ihtiyacı duyarlar. Bu bağ ise iletişim ile mümkün olabilir (Can ve Aydın, 2006). İletişim, insan ilişkilerinin temelini oluşturan ve içinde bulunulan çağın iletişim çağı olarak adlandırılmasını sağlayacak kadar önemli bir olgudur. Dolayısıyla, kişilerarası etkileşimin yapı taşı oluşturan iletişimin her bireyin yaşamında önemli bir yeri olduğu yadsınamaz bir gerçeklik olarak görülebilir. Çünkü iletişim, insanların düşüncelerini açığa vurmalarına, onları ifade edebilmelerine ve değerlendirme yapabilmelerine olanak tanımaktadır (Üstünel, 2011).

İletişim sözcüğü, İngilizce ve Fransızca "communication" kavramından yola çıkılarak ilk yıllarda "haberleşme" olarak tanımlanmış bir kelime olarak kullanılmış olup sonraki yıllarda daha kapsamlı bir mesaj alışverişini simgeleyen "communication" iletişim olarak kullanılmaya başlanmıştır. Latince'de 'communis' olarak karşılık bulan communication kavramı Türkçe'de iletişim olarak kullanılmaktadır. İletişim kavramı "birçok kişiye ya da nesneye ait olan ve ortaklaşa gerçekleştirilen" anlamlarına gelebilmektedir. Sözcük anlamsal olarak oldukça geniş bir yelpazeye sahiptir ve iletişim-toplumsallaşma ilişkisini çağrıştırmaktadır. Buradan hareketle, iletişimin kelime anlamı olarak yalnızca iletileri aktarma rolünü üstlenmediği aynı zamanda toplumsal nitelikli bir etkileşimi içerdiği ifade edilebilir (Toy, 2007; Şener, 2015; Zıllıoğlu, 2010; Çamdereli, 2008).

İletişim kavramı, birçok alanda farklı bağlamlarda kullanıldığı için iletişim kavramının tek bir tanımını yapmanın oldukça güç olduğu belirtilebilir. Bu

bağlamda, iletişim kavramına yönelik olarak farklı araştırmacılar tarafından farklı tanımlamalar yapılmıştır. Dökmen (1996) iletişim kavramını “bilgi üretme, aktarma ve anlamlandırma süreci” olarak tanımlamaktadır. Bir başka tanıma göre iletişim, iletileri gönderen ve iletiyi alan arasındaki bilgi alışverişi ve bu sürece dahil insanlar tarafından anlam çıkarılması sürecidir (Kreitner, Kinicki ve Buelens, 2002). Tutar’ a (2003) göre ise iletişim, duygu, düşünce, fikir, bilgi ve kültürü içeren anlamların semboller yardımıyla aktarıldığı bir süreçtir. Oskay (2005) ise iletişimi, “insanın hayatını devam ettirme çabasının bir ürünü ve insanın hayatını devam ettirirken yaşadığı gelişmelere göre değişime uğrayan bir olgudur” şeklinde tanımlamıştır. Bunun yanı sıra, Köknel (2005) iletişim kavramını “bir birimden çıkan bilginin, haberin karşı birime ulaşması, onda bir etki uyandırması ve bunun ilk birime geri dönmesi süreci” olarak tanımlamaktadır. Diğer yandan, De Jong, Steinel, Florija, Schoonen ve Hulstijn (2013) iletişimi “anlam oluşturma ve paylaşma süreci” olarak tanımlamışlardır. Çetinkaya (2011) ise iletişim tanımlarının genel itibariyle “bir iletinin karşılıklı olarak paylaşılması süreci” ve “bir kaynağın bir iletiyi, bir oluk aracılığıyla alıcıya iletilmesi süreci” üzerinde yoğunlaştığını ifade etmektedir. Bu tanımlardan hareketle, iletişimin sadece bilgi aktarımını ya da tek yönlü bilgi aktarımını kapsamadığı, daha çok tüm yaşantıyı kapsayacak bir biçimde karşılıklı bir ileti paylaşımının söz konusu olduğu ifade edilebilir. Aynı zamanda, iletişimin bireyler için önem arz eden bir ihtiyaç, kendilerini ifade edebilmelerini sağlayan etkili bir araç olduğunu söylemek mümkündür. İletişim sürecini yapılandıran ögeler “kaynak, ileti, kanal, alıcı ve geri bildirim” olarak sınıflandırılabilir. Bu süreç içerisinde kaynak mesajı gönderen ve iletişim sürecini başlatan ögedir (Çamdereli, 2008). İleti ise kaynaktan alıcıya aktarılanların sembolik bir ifadesidir (sözel, görsel ya da her ikisi) (Odabaşı ve Oyman, 2002). Kanal, bu iletinin alıcıya iletilmesini sağlayan bir araçtır. Alıcı, kaynağın yolladığı iletiyi alan kişidir. Alıcının aldığı iletiyi yorumlayarak sözlü ya da sözsüz bir şekilde tepkide bulunması da geribildirim oluşturur. Böylelikle bu ileti akışı da iletişim sürecinin oluşmasına olanak tanır (Çetinkaya, 2011; Tubbs ve Moss, 2008).

Toplumda insanlar arasında sağlıklı bir iletişimin kurulabilmesi birçok farklı etmene bağlıdır. Bunlar; iletişim becerisi, toplumsal ve kültürel etmenler, bireylerin tutumu ve konuya ilişkin bilgi ve deneyimleridir. Bu noktada, iletinin kaynak tarafından alıcıya istenilen bir biçimde ulaştırılmasının kaynağın iletişim becerisine bağlı olduğunu söylemek mümkündür (Erigüç ve Eriş, 2013). Kişilerarası doğru ve etkili bir iletişim sağlanmasında ve yanı sıra iletişim çatışmalarının önlenmesinde iletişim becerileri oldukça önemli bir rol oynamaktadır (Toy, 2007; Çetinkaya, 2011). Kabakçı ve Korkut’ a (2008) göre iletişim becerileri “konuşmayı başlatma ve sürdürme ile kendi duygu ve

düşüncelerini sözel ve sözel olmayan tarzda net bir şekilde ifade etme” olarak tanımlanmaktadır. Diğer bir tanımlamayla iletişim becerileri “insanların çevreleri ile anlamlı ilişkiler kurma, kendini ve başkalarını tanıma, kendi duygularının farkında olma ve başkalarının duygularını tanıyabilme, kendini gerçekleştirebilme, problemleri ile etkin baş edebilme gibi kavramları içinde barındırmaktadır” (Kuzu, 2008). Özetle ifade etmek gerekirse, iletişim becerisi iletişim kavramını yerinde kullanarak ve benimseyerek önce kişinin kendisinin ve daha sonra etrafındakilerin farkında olması ve iletiyi alıcıya etkili bir biçimde aktarma süreci olarak düşünülebilir.

İletişim becerilerinin öğrenciler tarafından kazanılması oldukça önemli bir konudur. Günümüzde bireyler ve toplumlar arasında yaşanan iletişim çatışmaların sebeplerinden birisi de iletişim becerilerinin bu bireyler ve toplumlar tarafından benimsenmemiş olmasıdır. Bu bakımdan toplumun her kesiminde iletişim becerilerinin kazandırılmasına yönelik çalışmaların düzenlenmesi gerekmektedir. Türkiye’deki alanyazın incelendiğinde, Eğitim Fakültesi öğrencilerini konu alan iletişim becerilerini inceleyen çalışmalara rastlamak mümkündür (Özerbaş, Bulut ve Usta, 2007; Dilekmen, Başcı ve Bektaş, 2008; Saracaloğlu, Yenice ve Karasakaloğlu, 2009; Çetinkaya, 2011; Çuhadar, Özgür, Akgün ve Gündüz, 2014; Başerer ve Kısaç, 2017; Milli ve Yağcı, 2017; Gülbahar ve Sivacı, 2018). Ayrıca, alanyazında farklı yükseköğretim kademelerinde iletişim becerilerinin incelendiği çalışmalar da mevcuttur (Kadalkal ve Alver, 2017; Kırık ve Sönmez, 2017; Arıcı ve Angın, 2017; Tepeköylü, Soy Türk ve Çamlıyer, 2009; Koç, Terzi ve Gül, 2015). Alanyazından da anlaşılacağı üzere farklı örneklem gruplarıyla yürütülen iletişim becerilerini belirlemeye ilişkin çeşitli çalışmalar bulunmasına rağmen özellikle meslek yüksekokulu öğrencileri ile ilgili yürütülen çalışmalara pek fazla rastlanmamıştır. Bu durum araştırmacılar tarafından bir eksiklik olarak görülmüştür. Zira bu bölümlerden mezun olan öğrencilerin çok farklı sektörlerde ara eleman ihtiyacını karşılamak amacıyla istihdam edilebileceği göz önüne alındığında iletişim becerilerinin incelenmesi oldukça büyük önem taşımaktadır. Bu bakımdan meslek yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenip genel bir fotoğrafının ortaya konulmasının yararlı olacağı düşünülmüş ve bu çalışmanın yapılmasına karar verilmiştir. Yapılan bu çalışmanın meslek yüksekokullarında görev yapan öğretim elemanlarına ve yöneticilere dönüt taşıyacağı umulmaktadır.

Bu kapsamda araştırmanın amacı “Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İletişim Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” olarak belirlenmiştir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır.

1. MYO öğrencilerinin iletişim becerileri ne düzeydedir?
2. MYO öğrencilerinin iletişim becerileri cinsiyete göre değişmekte midir?
3. MYO öğrencilerinin iletişim becerileri öğrenim görülen bölüme göre değişmekte midir?
4. MYO öğrencilerinin iletişim becerileri ikamet yerine göre değişmekte midir?
5. MYO öğrencilerinin iletişim becerileri aile gelir düzeyine göre değişmekte midir?
6. MYO öğrencilerinin iletişim becerileri aile ikamet yerine göre değişmekte midir?
7. MYO öğrencilerinin iletişim becerileri genel not ortalamasına göre değişmekte midir?
8. MYO öğrencilerinin iletişim becerileri sahip oldukları sosyal medya hesap sayısına göre değişmekte midir?
9. MYO öğrencilerinin iletişim becerileri internet kullanım amacına göre değişmekte midir?
10. MYO öğrencilerinin iletişim becerileri günlük internet kullanım süresine göre değişmekte midir?
11. MYO öğrencilerinin iletişim becerileri yıl bazında internet kullanım deneyimine göre değişmekte midir?
12. MYO öğrencilerinin iletişim becerileri yıl bazında akıllı telefon kullanım deneyimine göre değişmekte midir?

YÖNTEM

Araştırmada, tarama modellerinden biri olan betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları, herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez (Karasar, 2000). Bu araştırma yöntemi nesnelere, toplumların, kurumların yapısını, şeklini ve olayların işleyişini tanımlamak amacıyla kullanılır (Cohen, Manion ve Morrison, 2007). Bu araştırmada da, öğrencilerin iletişim becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenerek olduğu şekliyle betimlemeye çalışıldığından dolayı betimsel tarama modeli kullanımı uygun görülmüştür.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2017-2018 eğitim öğretim yılı bahar döneminde Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Göksun Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören 1621 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklemine ise bu evrenden basit tesadüfî örnekleme yöntemi ile seçilen bilgisayar programcılığı, çocuk

gelişimi, harita ve kadastro, tapu ve kadastro, ilk ve acil yardım bölümlerinde öğrenim gören 248 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenin demografik özellikleri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Öğrencilerin demografik özelliklere göre frekans ve yüzde dağılımları.

Değişken	Gruplar	f	%
Cinsiyet	Erkek	128	52
	Kadın	120	48
Bölüm	Bilgisayar Programcılığı	33	13
	Tapu ve Kadastro	78	32
	Harita ve Kadastro	62	25
	İlk ve Acil Yardım	48	19
	Çocuk Gelişimi	27	11
İkamet Yeri	Yurt	154	62
	Özel Ev	53	21
	Aile	41	17
Aile Gelir Düzeyi (Aylık)	1500 TL ve altı	98	40
	1500-3000 TL arası	111	44
	3001 TL ve üzeri	39	16
Aile İkamet Yeri	İl	116	47
	İlçe	70	28
	Köy-Kasaba	62	25
Genel Not Ortalaması	1.99 ve altı	34	14
	2.00-2.50 arası	61	24
	2.51-3.00 arası	62	25
	3.01 ve üzeri	91	37
Sosyal Medya Hesap Sayısı	1 adet	39	16
	2 adet	65	26
	3 adet	61	25
	4 adet	44	17
	5 adet ve üzeri	39	16
İnternet Kullanım Amacı	Sosyal Ağ	178	72
	Oyun – Eğlence	37	15
	Araştırma – Ödev	33	13
Günlük İnternet Kullanım Süresi	3 Saat ve altı	92	37
	3-5 Saat arası	87	35
	5 Saat ve üzeri	69	28
Yıl Bazlı İnternet Kullanım Deneyimi	3 yıl ve altı	53	21
	3-5 yıl arası	76	31
	5 yıl ve üzeri	119	48
Yıl Bazlı Akıllı Telefon Kullanım Deneyimi	3 Yıl ve altı	77	31
	3-5 Yıl arası	87	35
	5 Yıl ve üzeri	84	34
Toplam		248	100

Tablo 1 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerin; cinsiyet açısından benzer yoğunlukta olduğu, bölüm açısından en fazla tapu ve kadastro

bölümünde öğrenim gördükleri (%32), ikamet edilen yer olarak en fazla yurtları tercih ettikleri (%62), aile gelir düzeyi açısından 1500-3000 TL aralığında yoğunlaştığı (%44), aile ikamet yeri olarak en fazla il merkezlerinde olduğu (%47), genel not ortalaması açısından en fazla 3.01 ve üzerinde ortalamaya sahip olduğu (%37), en fazla iki tane sosyal medya hesabı kullandığı (%26), interneti en fazla sosyal ağlara bağlanmak amacıyla kullandığı (%72), günlük internet kullanım sürelerinin genel olarak 3 saat ve altında olduğu (%37), internet deneyimlerinin yıl bazında en fazla 5 yıl ve üzerinde olduğu (%48) ve akıllı telefon kullanma deneyimlerinin en fazla 3-5 yıl arasında olduğu (%35) anlaşılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada “Kişisel Bilgi Formu” ve “İletişim Becerileri Ölçeği” olmak üzere iki tür veri toplama aracı kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu: Öğrencilerin çeşitli kişisel bilgilerini tespit edebilmek amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir. Bu formda öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır.

İletişim Becerileri Ölçeği (İBÖ): Araştırmada Korkut-Owen ve Bugay (2014) tarafından geliştirilen “İletişim Becerileri Ölçeği (İBÖ)” kullanılmıştır. Ölçek üç farklı üniversitede öğrenim gören öğrencilere uygulanmıştır. İlk olarak 162 öğrenciye sonrasında ise 144 öğrenciye ve en son aşamada ise 78 öğrenciye uygulanmıştır. Ölçeği geliştiren araştırmacılar ölçeğin geçerliğini test etmek için öncelikle kapsam ve görünüş geçerliği için uzman görüşü alınmış sonrasında ise maddelerin anlaşılabilir olup olmadığını test etmek için dokuz kişilik üniversite öğrencilerinden oluşan gruba pilot çalışma yapılmıştır. Ölçeğin geçerliğine ilişkin olarak ayrıca madde analizi, açımlayıcı faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Madde analizi sonucunda madde toplam korelasyonuna yönelik olarak sonuçların .313 ile .586 arasında değiştiği tespit edilmiştir. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin iletişim ilkeleri ve temel beceriler (İİTB), kendini ifade etme (KİE), etkin dinleme ve sözel olmayan iletişim (EDSOİ) ve iletişim kurmaya isteklilik (İKİ) olmak üzere toplam dört boyuttan ve 25 maddeden meydana geldiği belirlenmiştir. Yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda ($\chi^2/df=1.40$; CFI= .91; IFI=.91; RMSEA= .046; TLI= 0.90; SRMR= .068) ölçeğin dört faktörlü yapısı doğrulanmıştır (Korkut-Owen ve Bugay, 2014). Ölçeğin güvenilirliği iç tutarlılık analizi yöntemi ile hesaplanmıştır. Ölçeğin geneli için Cronbach Alpha katsayısı .88 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin faktör bazında Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları incelendiğinde ise İİTB için .79, KİE için .72, EDSOİ için .64 ve İKİ için .71 olarak tespit edilmiştir (Korkut-Owen ve Bugay, 2014). Beşli likert tipinde olan ölçeğin cevap

seçenekleri ise hiçbir zaman 1 puan, nadiren 2 puan, bazen 3 puan, sıklıkla 4 puan ve her zaman 5 puan şeklinde sıralanmıştır. Puanlama açısından ölçekten alınan yüksek puanlar katılımcıların iletişim becerilerinin yüksek düzeyde olduğu, düşük puanlar ise iletişim becerilerinin düşük düzeyde olduğunu göstermektedir.

Araştırmacılar tarafından gerekli izinler alındıktan sonra ölçek bu araştırma kapsamında kullanılmış ve ölçeğin iç tutarlılık katsayısı Cronbach Alpha tekrar incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı ölçeğin geneli için .85 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin faktör bazında Cronbach Alpha güvenilirlik katsayıları incelendiğinde ise İİTB için .73, KİE için .64, EDSOİ için .71 ve İKİ için .62 olarak hesaplanmıştır. Özdamar (2013) Cronbach Alpha katsayısının .60 ve üzeri olmasını güvenilir olarak ifade etmiştir. Bu referansa dayalı olarak ölçeğin güvenilir olduğu söylenebilir.

Verilerin Analizi

Araştırmayla ilgili veri toplama araçları katılımcılara uygulandıktan sonra, her bir veri seti grubu araştırmacı tarafından kontrol edilerek bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Bu işlem sırasında katılımcılardan 6 tanesinin veri toplama araçlarını eksik doldurduğu tespit edilmiş ve araştırmaya dâhil edilmemiştir. Bilgisayar ortamına aktarılan verilere bir istatistik programı ile istatistiksel işlemler uygulanmıştır. İstatistiksel işlemlerin uygulanmasında anlamlılık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir. Öncelikle verilerin parametrik testlerin genel koşullarını sağlayıp sağlamadığı kontrol edilmiştir. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediği Kolmogorov Smirnov testi, basıklık ve çarpıklık katsayıları, histogram ve Q-Q grafikleri ile incelenmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda iletişim becerileri ölçeğinin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir (KS=.057, P>.05). Verilerin analizinde betimsel istatistik, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve bonferroni anlamlılık çözümleme testi kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde ilk olarak MYO öğrencilerin iletişim becerilerinin ne düzeyde olduğuna, sonrasında ise iletişim becerilerinin cinsiyet, bölüm, ikamet yeri, aile gelir düzeyi, aile ikamet yeri, genel not ortalaması, sosyal medya hesap sayısı, internet kullanım amacı, günlük internet kullanım süresi, yıl bazında internet ve akıllı telefon kullanma deneyimi değişkenlerine göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığına yönelik bulgular yer almaktadır.

Araştırmanın birinci alt probleminde “MYO öğrencilerinin iletişim becerileri ne düzeydedir” sorusuna yanıt aranmış ve betimsel değerler Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. MYO öğrencilerinin iletişim becerilerinin genel analiz sonuçları

Ölçek/Alt Boyutlar	N	\bar{X}	ss	Max	Min	Düzyey
İBÖ	248	96.75	11.61	125.00	47.00	Sıklıkla
İİTB	248	39.18	5.48	50.00	17.00	Sıklıkla
KİE	248	15.82	2.47	20.00	7.00	Sıklıkla
EDSOİ	248	23.77	3.55	30.00	10.00	Sıklıkla
İKİ	248	17.96	3.38	25.00	8.00	Sıklıkla

Tablo 2 incelendiğinde; MYO öğrencilerinin İBÖ’nün geneline (\bar{X} =96.75) ve İİTB (\bar{X} =39.18), KİE (\bar{X} =15.82), EDSOİ (\bar{X} =23.77), İKİ (\bar{X} =17.96) boyutlarının tamamına ilişkin olarak “sıklıkla” düzeyinde görüş bildirdikleri anlaşılmıştır.

Araştırmanın ikinci alt probleminde “MYO öğrencilerinin iletişim becerileri cinsiyete göre değişmekte midir?” sorusuna yanıt aranmış ve bağımsız gruplar t-testi sonuçları Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3. MYO öğrencilerinin iletişim becerilerinin cinsiyet değişkenine göre bağımsız gruplar t-testi sonuçları

Ölçek/Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	\bar{X}	ss	sd	t	p
İBÖ	Erkek	128	95.21	10.67	246	-2.177	.030
	Kadın	120	98.40	12.37			
İİTB	Erkek	128	38.61	5.05	246	-1.704	.090
	Kadın	120	39.80	5.86			
KİE	Erkek	128	15.59	2.33	246	-1.508	.133
	Kadın	120	16.06	2.59			
EDSOİ	Erkek	128	23.10	3.52	246	-3.134	.002
	Kadın	120	24.49	3.44			
İKİ	Erkek	128	17.89	3.30	246	-.333	.740
	Kadın	120	18.04	3.47			

Tablo 3’te görüldüğü üzere; araştırmaya 128 erkek ve 120 kadın öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin ölçeğin genelinden ve alt boyutlarından aldıkları puanlar cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde; İBÖ’de ($t(246)=-2.177$, $p=.030<.05$) ve EDSOİ ($t(246)=-3.134$, $p=.002<.05$) alt boyutunda kadın öğrenciler lehine anlamlı fark tespit edilmiştir. Fakat İİTB ($t(246)=-1.704$, $p=.090>.05$), KİE ($t(246)=-1.508$, $p=.133>.05$) ve İKİ ($t(246)=-.333$, $p=.740>.05$) alt boyutlarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılaşmaya rastlanmamıştır.

Araştırmanın üçüncü alt probleminde “MYO öğrencilerinin iletişim becerileri öğrenim görülen bölüme göre değişmekte midir?” sorusuna yanıt aranmış ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4. MYO öğrencilerinin iletişim becerilerinin bölüm değişkenine göre tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

Ölçek/Alt Boyutlar	Bölüm	N	\bar{X}	ss	VK	KT	sd	F	p	Bonf
İBÖ	Bilg. Prog	33	95.93	13.53						
	Tapu Kad.	78	97.42	10.84	GA	1221.67	4			
	Harita Kad.	62	93.51	12.45	Gİ	32092.31	243	2.313	.058	-
	İlk Acil Yr.	48	98.20	9.80	Top	33313.99	247			
	Çocuk Gel.	27	100.66	11.10						
İİTB	Bilg. Prog	33	38.90	5.53						
	Tapu Kad.	78	39.50	5.48	GA	354.36	4			
	Harita Kad.	62	37.40	5.75	Gİ	7071.73	243	3.044	.018	5>3
	İlk Acil Yr.	48	40.04	4.95	Top	7426.09	247			
	Çocuk Gel.	27	41.22	4.79						
KİE	Bilg. Prog	33	15.87	2.74						
	Tapu Kad.	78	16.10	2.21	GA	24.14	4			
	Harita Kad.	62	15.40	2.89	Gİ	1488.04	243	.986	.416	-
	İlk Acil Yr.	48	15.62	1.91	Top	1512.19	247			
	Çocuk Gel.	27	16.25	2.66						
EDSOİ	Bilg. Prog	33	23.03	4.26						
	Tapu Kad.	78	23.65	3.39	GA	72.96	4			
	Harita Kad.	62	23.40	3.80	Gİ	3044.39	243	1.456	.216	-
	İlk Acil Yr.	48	24.41	2.79	Top	3117.35	247			
	Çocuk Gel.	27	24.74	3.52						
İKİ	Bilg. Prog	33	18.12	4.32						
	Tapu Kad.	78	18.16	3.29	GA	38.29	4			
	Harita Kad.	62	17.30	3.35	Gİ	2787.44	243	.835	.504	-
	İlk Acil Yr.	48	18.12	2.80	Top	2825.74	247			
	Çocuk Gel.	27	18.44	3.38						

Tablo 4’ten anlaşılacağı üzere; araştırmaya katılan öğrencilerin 33’ü bilgisayar programcılığı, 78’i tapu ve kadastro, 62’si harita ve kadastro, 48’i ilk ve acil yardım ve 27’si çocuk gelişimi bölümünde öğrenim görmektedir. Öğrencilerin ölçeğin genelinden ve alt boyutlarından aldıkları puanlar bölüm değişkenine göre incelendiğinde; İİTB alt boyutunda çocuk gelişimi ve harita ve kadastro bölümünde öğrenim gören öğrenciler arasında çocuk gelişimi bölümü öğrencileri lehine anlamlı fark bulunmuştur ($F(4,243)=3.044$; $p=.018<.05$). Fakat İBÖ’nün genelinde ($F(4,243)=2.313$; $p=.058>.05$) ve KİE ($F(4,243)=.986$; $p=.416<.05$), EDSOİ ($F(4,243)=1.456$; $p=.216>.05$), İKİ ($F(4,243)=.835$; $p=.504>.05$) alt boyutlarında bölüm değişkenine göre anlamlı farklılaşmaya rastlanmamıştır.

Araştırmanın dördüncü alt probleminde “MYO öğrencilerinin iletişim becerileri ikamet yerine göre değişmekte midir?” sorusuna yanıt aranmış ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5. MYO öğrencilerinin iletişim becerilerinin ikamet yeri değişkenine göre tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

Ölçek/Alt Boyutlar	İkamet	N	\bar{X}	ss	VK	KT	sd	F	p	Bonf
İBÖ	Yurt	154	96.92	11.23	GA	272.15	2	1.009	.336	-
	Özel Ev	53	97.94	10.83	Gİ	33041.84	245			
	Aile Yanı	41	94.58	13.81	Top	33313.99	247			
İİTB	Yurt	154	39.25	5.48	GA	47.31	2	.785	.457	-
	Özel Ev	53	39.69	5.28	Gİ	7378.78	245			
	Aile Yanı	41	38.29	5.73	Top	7426.09	247			
KİE	Yurt	154	15.68	2.49	GA	20.94	2	1.721	.181	-
	Özel Ev	53	16.37	2.02	Gİ	1491.24	245			
	Aile Yanı	41	15.60	2.87	Top	1512.19	247			
EDSOİ	Yurt	154	24.00	3.48	GA	28.29	2	1.122	.327	-
	Özel Ev	53	23.62	3.70	Gİ	3089.05	245			
	Aile Yanı	41	23.09	3.57	Top	3117.35	247			
İKİ	Yurt	154	17.97	3.36	GA	10.08	2	.439	.645	-
	Özel Ev	53	18.24	2.77	Gİ	2815.65	245			
	Aile Yanı	41	17.58	4.12	Top	2825.74	247			

Tablo 5’te görüldüğü üzere; araştırmaya katılan öğrencilerin 154’ü yurttan, 53’ü özel evde ve 41’i aile yanında ikamet etmektedir. Öğrencilerin ölçeğin genelinden ve alt boyutlarından aldıkları puanlar ikamet yeri değişkenine göre incelendiğinde; İBÖ’nün genelinde ($F(2,245)=1.009$; $p=.336>.05$) ve İİTB ($F(2,245)=.785$; $p=.457>.05$), KİE ($F(2,245)=1.721$; $p=.181>.05$), EDSOİ ($F(2,245)=1.122$; $p=.327>.05$), İKİ ($F(2,245)=.439$; $p=.645>.05$) alt boyutlarının tamamında anlamlı farklılaşmaya rastlanmamıştır.

Araştırmanın beşinci alt probleminde “MYO öğrencilerinin iletişim becerileri aile gelir düzeyine göre değişmekte midir?” sorusuna yanıt aranmış ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. MYO öğrencilerinin iletişim becerilerinin aile gelir düzeyi değişkenine göre tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

Ölçek/Alt Boyutlar	Gelir	N	\bar{X}	ss	VK	KT	sd	F	p	Bonf
İBÖ	1500 ve -	98	95.95	11.76	GA	108.83	2	.401	.670	-
	1501-3000	111	97.39	11.69	Gİ	33205.16	245			
	3001 ve +	39	96.92	11.18	Top	33313.99	247			
İİTB	1500 ve -	98	38.95	5.17	GA	12.59	2	.208	.812	-

Ölçek/Alt Boyutlar	Gelir	N	\bar{X}	ss	VK	KT	sd	F	p	Bonf
	1501-3000	111	39.24	6.04	Gİ	7413.50	245			
	3001 ve +	39	39.61	4.57	Top	7426.09	247			
KİE	1500 ve -	98	15.51	2.52	GA	19.97	2	1.640	.196	-
	1501-3000	111	15.92	2.40	Gİ	1492.22	245			
	3001 ve +	39	16.30	2.49	Top	1512.19	247			
	1500 ve -	98	23.51	3.41	GA	32.81	2			
EDSOİ	1501-3000	111	24.17	3.34	Gİ	3084.54	245	1.303	.274	-
	3001 ve +	39	23.30	4.34	Top	3117.35	247			
	1500 ve -	98	17.97	3.39	GA	3.79	2			
	1501-3000	111	18.05	3.73	Gİ	2821.94	245			
İKİ	3001 ve +	39	17.69	3.45	Top	2825.74	247	.165	.848	-

Tablo 6 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğrencilerin 98'inin 1500 TL ve altında, 111'inin 1501 – 3000 TL arasında ve 39'unun 3001 TL ve üzerinde aile aylık gelir düzeyine sahip olduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilerin ölçeğin genelinden ve alt boyutlarından aldıkları puanlar aile gelir düzeyi değişkenine göre incelendiğinde; İBÖ'nün genelinde ($F(2,245)=.401$; $p=.670>.05$) ve İİTB ($F(2,245)=.208$; $p=.812>.05$), KİE ($F(2,245)=1.640$; $p=.196>.05$), EDSOİ ($F(2,245)=1.303$; $p=.274>.05$), İKİ ($F(2,245)=.165$; $p=.848>.05$) alt boyutlarının tamamında anlamlı farklılaşmaya rastlanmamıştır.

Araştırmanın altıncı alt probleminde “MYO öğrencilerinin iletişim becerileri aile ikamet yerine göre değişmekte midir?” sorusuna yanıt aranmış ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. MYO öğrencilerinin iletişim becerilerinin aile ikamet yeri değişkenine göre tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

Ölçek/Alt Boyutlar	Aile İkamet	N	\bar{X}	ss	VK	KT	sd	F	p	Bonf
İBÖ	İl Merk.	116	98.12	10.31	GA	496,69	2	1.854	.159	-
	İlçe Merk.	70	96.32	12.92	Gİ	32.817,30	245			
	Köy-Kasaba	62	94.67	12.17	Top	33313.99	247			
İİTB	İl Merk.	116	39.80	4.84	GA	84.96	2	1.418	.244	-
	İlçe Merk.	70	38.80	6.38	Gİ	7341.12	245			
	Köy-Kasaba	62	38.48	5.46	Top	7426.09	247			
KİE	İl Merk.	116	16.10	2.38	GA	40.52	2	3.373	.036	1>3
	İlçe Merk.	70	15.97	2.51	Gİ	1471.66	245			
	Köy-Kasaba	62	15.12	2.49	Top	1512.19	247			
EDSOİ	İl Merk.	116	24.23	3.40	GA	51.80	2	2.070	.128	-
	İlçe Merk.	70	23.57	3.82	Gİ	3065.55	245			
	Köy-Kasaba	62	23.14	3.43	Top	3117.35	247			
İKİ	İl Merk.	116	17.98	3.36	GA	.194	2	.008	.992	-
	İlçe Merk.	70	17.98	3.37	Gİ	2825.54	245			

Ölçek/Alt Boyutlar	Aile İkamet	N	\bar{X}	ss	VK	KT	sd	F	p	Bonf
	Köy-Kasaba	62	17.91	3.47	Top	2825.74	247			

Tablo 7'den anlaşılacağı üzere; araştırmaya katılan öğrencilerin ailelerinin 116'sı il merkezlerinde, 70'i ilçe merkezlerinde ve 62'si köy-kasabalarda ikamet etmektedir. Öğrencilerin ölçeğin genelinden ve alt boyutlarından aldıkları puanlar aile ikamet yeri değişkenine göre incelendiğinde; KİE alt boyutunda aile ikamet yeri il merkezi ve köy-kasaba olanlar arasında aile ikamet yeri il merkezi olanlar lehine anlamlı fark bulunmuştur ($F(2,245)=3.373$; $p=.036<.05$). Fakat İBÖ'nün genelinde ($F(2,245)=1.854$; $p=.159>.05$) ve İİTB ($F(2,245)=1.418$; $p=.244>.05$), EDSOİ ($F(2,245)=2.070$; $p=.128>.05$), İKİ ($F(2,245)=.008$; $p=.992>.05$) alt boyutlarında anlamlı farklılaşmaya rastlanmamıştır.

Araştırmanın yedinci alt probleminde "MYO öğrencilerinin iletişim becerileri genel not ortalamasına göre değişmekte midir?" sorusuna yanıt aranmış ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. MYO öğrencilerinin iletişim becerilerinin genel not ortalaması değişkenine göre tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

Ölçek/Alt Boyutlar	GNO	N	\bar{X}	ss	VK	KT	sd	F	p	Bonf
İBÖ	1.99 ve altı	34	92.55	2.26						
	2.00 – 2.51	61	95.01	1.51	GA	1190.20	3	3.013	.031	3>1
	2.51 – 3.00	62	98.56	1.39	Gİ	32123.79	244			4>1
	3.01 ve üzeri	91	98.25	1.13	Top	33313.99	247			
İİTB	1.99 ve altı	34	36.58	5.92						
	2.00 – 2.51	61	38.44	6.08	GA	382.42	3	4.416	.005	3>1
	2.51 – 3.00	62	40.16	4.55	Gİ	7043.67	244			4>1
	3.01 ve üzeri	91	40.00	5.15	Top	7426.09	247			
KİE	1.99 ve altı	34	15.44	2.61						
	2.00 – 2.51	61	15.73	2.25	GA	7.842	3	.424	.736	-
	2.51 – 3.00	62	15.88	2.69	Gİ	1504.35	244			
	3.01 ve üzeri	91	15.97	2.43	Top	1512.19	247			
EDSOİ	1.99 ve altı	34	21.97	4.19						
	2.00 – 2.51	61	23.54	3.51	GA	152.41	3	4.181	.007	3>1
	2.51 – 3.00	62	24.16	3.18	Gİ	2964.94	244			4>1
	3.01 ve üzeri	91	24.34	3.37	Top	3117.35	247			
İKİ	1.99 ve altı	34	18.55	4.01						
	2.00 – 2.51	61	17.29	3.10	GA	48.87	3	1.431	.234	-
	2.51 – 3.00	62	18.35	3.63	Gİ	2776.86	244			
	3.01 ve üzeri	91	17.93	3.09	Top	2825.74	247			

Tablo 8’de görüldüğü üzere; araştırmaya katılan öğrencilerin 34’ünün 1.99 ve altı, 61’inin 2.00-2.50 arasında, 62’sinin 2.51-3.00 arasında ve 91’inin 3.01 ve üzerinde genel not ortalamasına sahip olduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilerin ölçeğin genelinden ve alt boyutlarından aldıkları puanlar genel not ortalaması değişkenine göre incelendiğinde; İBÖ’nün genelinde ($F(3,244)=3.313$; $p=.031<.05$) ve İİTB ($F(3,244)=4.416$; $p=.005<.05$), EDSOİ ($F(3,244)=4.181$; $p=.007<.05$) alt boyutlarında not ortalaması 1.99 ve altında olan öğrencilerle not ortalaması 2.51-3.00 ve 3.01 ve üzeri olan öğrenciler arasında not ortalaması yüksek olan öğrenciler lehine anlamlı fark bulunmuştur. Fakat KİE ($F(3,244)=.424$; $p=.736>.05$) ve İKİ ($F(3,244)=1.431$; $p=.234>.05$) alt boyutlarında anlamlı farklılaşmaya rastlanmamıştır.

Araştırmanın sekizinci alt probleminde “MYO öğrencilerinin iletişim becerileri sahip oldukları sosyal medya hesap sayısına göre değişmekte midir?” sorusuna yanıt aranmış ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. MYO öğrencilerinin iletişim becerilerinin sosyal medya hesap sayısı değişkenine göre tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

Ölçek/Alt Boyutlar	SM Hesap	N	\bar{X}	ss	VK	KT	sd	F	p	Bonf
İBÖ	1 Adet	39	97.94	12.57						
	2 Adet	65	97.32	12.38	GA	738.27	4			
	3 Adet	61	94.18	11.76	Gİ	32575.72	243	1.377	.243	-
	4 Adet	44	96.20	9.35	Top	33313.96	247			
	5 Adet ve +	39	99.25	11.09						
İİTB	1 Adet	39	40.28	5.88						
	2 Adet	65	39.55	5.79	GA	185.31	4			
	3 Adet	61	38.09	5.29	Gİ	7240.77	243	1.555	.187	-
	4 Adet	44	38.40	5.08	Top	7426.09	247			
	5 Adet ve +	39	40.07	5.07						
KİE	1 Adet	39	16.02	2.65						
	2 Adet	65	15.75	2.54	GA	35.15	4			
	3 Adet	61	15.36	2.63	Gİ	1477.04	243	1.446	.220	-
	4 Adet	44	15.75	2.20	Top	1512.19	247			
	5 Adet ve +	39	16.53	2.10						
EDSOİ	1 Adet	39	24.33	3.65						
	2 Adet	65	24.16	3.43	GA	84.18	4			
	3 Adet	61	22.86	3.96	Gİ	3033.16	243	1.686	.154	-
	4 Adet	44	23.52	3.23	Top	3117.35	247			
	5 Adet ve +	39	24.25	3.15						
İKİ	1 Adet	39	17.30	3.59	GA	39.09	4			
	2 Adet	65	17.84	3.30	Gİ	2786.64	243	.852	.493	-
	3 Adet	61	17.85	3.73	Top	2825.74	247			

Ölçek/Alt Boyutlar	SM Hesap	N	\bar{X}	ss	VK	KT	sd	F	p	Bonf
	4 Adet	44	18.52	2.72						
	5 Adet ve +	39	18.38	3.39						

Tablo 9'dan anlaşılacağı üzere; araştırmaya katılan öğrencilerin 39'u 1 adet, 65'i 2 adet, 61'i 3 adet, 44'ü 4 adet ve 39'u 5 adet üzerinde sosyal medya hesabına sahiptir. Öğrencilerin ölçeğin genelinden ve alt boyutlarından aldıkları puanlar sosyal medya hesap sayısı değişkenine göre incelendiğinde; İBÖ'nün genelinde ($F(4,243)=1.377$; $p=.243>.05$) ve İİTB ($F(4,243)=1.555$; $p=.187>.05$), KİE ($F(4,243)=1.446$; $p=.220>.05$), EDSOİ ($F(4,243)=1.686$; $p=.154>.05$), İKİ ($F(4,243)=.852$; $p=.493>.05$) alt boyutlarının tamamında anlamlı farklılaşmaya rastlanmamıştır.

Araştırmanın dokuzuncu alt probleminde "MYO öğrencilerinin iletişim becerileri internet kullanım amacına göre değişmekte midir?" sorusuna yanıt aranmış ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. MYO öğrencilerinin iletişim becerilerinin internet kullanım amacı değişkenine göre tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

Ölçek/Alt Boyutlar	İnt. Amaç	N	\bar{X}	ss	VK	KT	sd	F	p	Bonf
İBÖ	Sosyal Ağ	178	96.98	11.84	GA	200.77	2			
	Oyun -Eğl.	37	94.70	9.71	Gİ	33113.22	245	.743	.477	-
	Araş. - Ödev	33	97.78	12.33	Top	33313.99	247			
İİTB	Sosyal Ağ	178	39.07	5.73	GA	21.42	2			
	Oyun -Eğl.	37	39.05	4.17	Gİ	7404.67	245	.354	.702	-
	Araş. - Ödev	33	39.93	5.43	Top	7426.09	247			
KİE	Sosyal Ağ	178	15.92	2.46	GA	10.94	2			
	Oyun -Eğl.	37	15.32	2.43	Gİ	1501.24	245	.893	.411	-
	Araş. - Ödev	33	15.84	2.57	Top	1512.19	247			
EDSOİ	Sosyal Ağ	178	23.83	3.50	GA	13.72	2			
	Oyun -Eğl.	37	23.24	3.15	Gİ	3103.63	245	.542	.583	-
	Araş. - Ödev	33	24.06	4.20	Top	3117.35	247			
İKİ	Sosyal Ağ	178	18.15	3.43	GA	35.51	2			
	Oyun -Eğl.	37	17.08	3.00	Gİ	2790.23	245	1.559	.212	-
	Araş. - Ödev	33	17.93	3.41	Top	2825.74	247			

Tablo 10'da görüldüğü üzere; araştırmaya katılan öğrencilerin 178'inin sosyal ağlara bağlanmak amacıyla, 37'si oyun - eğlence amacıyla ve 33'ünün araştırma ve ödev yapmak amacıyla internet kullandıkları anlaşılmaktadır. Öğrencilerin ölçeğin genelinden ve alt boyutlarından aldıkları puanlar internet kullanım amacı değişkenine göre incelendiğinde; İBÖ'nün genelinde

($F(2,245)=.743$; $p=.477>.05$) ve İİTB ($F(2,245)=.354$; $p=.702>.05$), KİE ($F(2,245)=.893$; $p=.411>.05$), EDSOİ ($F(2,245)=.542$; $p=.583>.05$), İKİ ($F(2,245)=1.559$; $p=.212>.05$) alt boyutlarının tamamında anlamlı farklılaşmaya rastlanmamıştır.

Araştırmanın onuncu alt probleminde “MYO öğrencilerinin iletişim becerileri günlük internet kullanım süresine göre değişmekte midir?” sorusuna yanıt aranmış ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. MYO öğrencilerinin iletişim becerilerinin günlük internet kullanım süresi değişkenine göre tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

Ölçek/Alt Boyutlar	Gün İnt.	N	\bar{X}	ss	VK	KT	sd	F	p	Bonf
İBÖ	3 Saat ve altı	92	96.61	12.07	GA	56.44	2	.208	.812	-
	3-5 Saat arası	87	97.35	10.63	Gİ	33257.55	245			
	5 Saat ve üzeri	69	96.17	12.28	Top	33313.99	247			
İİTB	3 Saat ve altı	92	39.36	5.43	GA	19.40	2	.321	.726	-
	3-5 Saat arası	87	39.35	5.16	Gİ	7406.69	245			
	5 Saat ve üzeri	69	38.73	5.96	Top	7426.09	247			
KİE	3 Saat ve altı	92	15.66	2.64	GA	7.62	2	.621	.538	-
	3-5 Saat arası	87	16.05	2.36	Gİ	1504.57	245			
	5 Saat ve üzeri	69	15.73	2.38	Top	1512.19	247			
EDSOİ	3 Saat ve altı	92	23.83	3.49	GA	10.83	2	.427	.653	-
	3-5 Saat arası	87	23.96	3.35	Gİ	3106.52	245			
	5 Saat ve üzeri	69	23.44	3.88	Top	3117.35	247			
İKİ	3 Saat ve altı	92	17.75	3.35	GA	9.72	2	.423	.655	-
	3-5 Saat arası	87	17.97	3.52	Gİ	2816.01	245			
	5 Saat ve üzeri	69	18.24	3.26	Top	2825.74	247			

Tablo 11’den anlaşılacağı üzere; araştırmaya katılan öğrencilerin 92’si günlük 3 saat ve altında, 87’si günlük 3-5 saat arasında ve 69’u günlük 5 saat ve üzerinde internet kullanmaktadır. Öğrencilerin ölçeğin genelinden ve alt boyutlarından aldıkları puanlar günlük internet kullanım süresi değişkenine göre incelendiğinde; İBÖ’nün genelinde ($F(2,245)=.208$; $p=.812>.05$) ve İİTB ($F(2,245)=.321$; $p=.726>.05$), KİE ($F(2,245)=.621$; $p=.538>.05$), EDSOİ ($F(2,245)=.427$; $p=.653>.05$), İKİ ($F(2,245)=.423$; $p=.655>.05$) alt boyutlarının tamamında anlamlı farklılaşmaya rastlanmamıştır.

Araştırmanın onbirinci alt probleminde “MYO öğrencilerinin iletişim becerileri yıl bazında internet kullanım deneyimine göre değişmekte midir?” sorusuna yanıt aranmış ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. MYO öğrencilerinin iletişim becerilerinin yıl bazında internet kullanım deneyimi değişkenine göre tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

Ölçek/Alt Boyutlar	İnt. Deneyim	N	\bar{X}	ss	VK	KT	sd	F	p	Bonf
İBÖ	3 Yıl ve altı	53	96.62	11.55	GA	889.86	2	3.362	.036	3>2
	3-5 Yıl arası	76	94.11	11.56	Gİ	32424.13	245			
	5 Yıl ve üzeri	119	98.49	11.44	Top	33313.99	247			
İİTB	3 Yıl ve altı	53	39.58	5.10	GA	64.95	2	1.081	.341	-
	3-5 Yıl arası	76	38.42	5.48	Gİ	7361.14	245			
	5 Yıl ve üzeri	119	39.50	5.63	Top	7426.09	247			
KİE	3 Yıl ve altı	53	15.49	2.65	GA	49.88	2	4.179	.016	3>2
	3-5 Yıl arası	76	15.32	2.07	Gİ	1462.30	245			
	5 Yıl ve üzeri	119	16.28	2.56	Top	1512.19	247			
EDSOİ	3 Yıl ve altı	53	23.77	3.44	GA	53.58	2	2.142	.120	-
	3-5 Yıl arası	76	23.11	3.50	Gİ	3063.77	245			
	5 Yıl ve üzeri	119	24.19	3.59	Top	3117.35	247			
İKİ	3 Yıl ve altı	53	17.77	3.52	GA	76.47	2	3.408	.035	3>2
	3-5 Yıl arası	76	17.25	3.17	Gİ	2749.26	245			
	5 Yıl ve üzeri	119	18.51	3.37	Top	2825.74	247			

Tablo 12’de görüldüğü üzere; araştırmaya katılan öğrencilerin yıl bazında internet kullanma deneyimlerinin 53’ünün 3 yıl ve altında, 76’sının 3-5 yıl arasında ve 119’unun 5 yıl ve üzerinde olduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilerin ölçeğin genelinden ve alt boyutlarından aldıkları puanlar yıl bazında internet kullanım deneyimi değişkenine göre incelendiğinde; İBÖ’nün genelinde ($F(2,245)=3.362$; $p=.036<.05$) ve KİE ($F(2,245)=4.179$; $p=.016<.05$), İKİ ($F(2,245)=3.408$; $p=.035<.05$) alt boyutlarında internet deneyimi 5 yıl ve üzerinde olanlarla 3-5 yıl arasında olanlar arasında 5 yıl ve üzerinde olan öğrenciler lehine anlamlı fark bulunmuştur. Fakat İİTB ($F(2,245)=1.081$; $p=.341>.05$) ve EDSOİ ($F(2,245)=2.142$; $p=.120>.05$) alt boyutlarında anlamlı farklılaşmaya rastlanmamıştır.

Araştırmanın onikinci alt problemde “MYO öğrencilerinin iletişim becerileri yıl bazında akıllı telefon kullanım deneyimine göre değişmekte midir?” sorusuna yanıt aranmış ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 13’de verilmiştir.

Tablo 13. MYO öğrencilerinin iletişim becerilerinin yıl bazında akıllı telefon kullanım deneyimi değişkenine göre tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

Ölçek/Alt Boyutlar	Tlf. Deneyim	N	\bar{X}	ss	VK	KT	sd	F	p	Bonf
İBÖ	3 Yıl ve altı	77	95.62	11.52	GA	657.25	2	2.351	.097	-

Ölçek/Alt Boyutlar	Tlf. Deneyim	N	\bar{X}	ss	VK	KT	sd	F	p	Bonf
	3-5 Yıl arası	87	95.60	12.34	Gİ	32686.74	245			
	5 Yıl ve üzeri	84	98.97	10.70	Top	33313.99	247			
İİTB	3 Yıl ve altı	77	38.90	5.42	GA	20.60	2			
	3-5 Yıl arası	87	39.05	5.66	Gİ	7405.49	245	.341	.712	-
	5 Yıl ve üzeri	84	39.58	5.38	Top	7426.09	247			
KİE	3 Yıl ve altı	77	15.35	2.46	GA	88.27	2			
	3-5 Yıl arası	87	15.43	2.58	Gİ	1423.92	245	7.594	.001	3>1
	5 Yıl ve üzeri	84	16.65	2.16	Top	1512.19	247			3>2
EDSOİ	3 Yıl ve altı	77	23.44	3.33	GA	20.26	2			
	3-5 Yıl arası	87	23.71	3.83	Gİ	3097.08	245	.802	.450	-
	5 Yıl ve üzeri	84	24.14	3.45	Top	3117.35	247			
İKİ	3 Yıl ve altı	77	17.92	3.35	GA	61.05	2			
	3-5 Yıl arası	87	17.40	3.25	Gİ	2764.69	245	2.705	.069	-
	5 Yıl ve üzeri	84	18.59	3.47	Top	2825.74	247			

Tablo 13'te görüldüğü üzere; araştırmaya katılan öğrencilerin yıl bazında akıllı telefon kullanma deneyimlerinin 77'sinin 3 yıl ve altında, 87'sinin 3-5 yıl arasında ve 84'ünün 5 yıl ve üzerinde olduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilerin ölçeğin genelinden ve alt boyutlarından aldıkları puanlar yıl bazında akıllı telefon kullanım deneyimi değişkenine göre incelendiğinde; KİE ($F(2,245)=7.594$; $p=.001<.05$) alt boyutunda akıllı telefon kullanım deneyimi 5 yıl ve üzerinde olanlar ile 3 yıl ve altında olanlar ve 3-5 yıl arasında olanlarla 5 yıl ve üzerinde olan öğrenciler lehine anlamlı fark bulunmuştur. Fakat İBÖ'nün genelinde ($F(2,245)=2.351$; $p=.097>.05$) ve İİTB ($F(2,245)=.341$; $p=.712>.05$), EDSOİ ($F(2,245)=.802$; $p=.450>.05$), İKİ ($F(2,245)=2.705$; $p=.069>.05$) alt boyutlarında anlamlı farklılaşmaya rastlanmamıştır.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırma kapsamında, meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin iletişim becerileri çeşitli değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin iletişim becerilerinin genel olarak orta üstü düzeyde olduğu anlaşılmıştır. Alanyazında farklı yükseköğrenim kademelerinde yapılan çalışmalar incelendiğinde bu araştırma sonucu ile benzerlik gösteren çalışmalara da rastlanmaktadır (Akyurt, 2009; Tepeköylü vd., 2009; Çetinkaya, 2011; Bingöl ve Demir, 2011; Erigüç, Şener ve Eriş, 2013; Erigüç ve Eriş, 2013; Elkin, Karadağlı ve Barut, 2016; İrak, Taşcıoğlu, Dal ve Tunç, 2017; Kırık ve Sönmez, 2017; Milli ve Yağcı, 2017; Arıcı ve Angın, 2017; Çatır ve Karaçor, 2017; Gülbahar ve Sıvacı, 2018).

Ayrıca iletişim becerisi ile empati eğilimi, iletişim biçimi, davranışsal iletişim, duyuşsal iletişim, bilişsel iletişim, duygusal zeka, girişimcilik, kişilerarası problem çözme ve mutluluk arasında pozitif yönde ilişki olduğunu gösteren çalışmalarda mevcuttur (Çetinkaya ve Alparıslan, 2011; Eriğüç vd., 2013; Çuhadar vd., 2014; Taşlıyan, Hırlak ve Harbalıoğlu, 2015; Koç vd., 2015; Kırık ve Sönmez, 2017; Büyükbeşe, Direkçi ve Erşahan, 2017; Dalli, Ünlü ve Pekel, 2017; Görücü ve Erdoğan, 2017).

Araştırmadan elde edilen diğer bir sonuç ise, meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin iletişim becerileri ile cinsiyetleri arasında kadın öğrenciler lehine anlamlı farklılaşma olmasıdır. Eriğüç vd. (2013) ve Eriğüç ve Eriş (2013) tarafından yapılan araştırmalarda bu araştırma ile benzer sonuçlar elde edilmiştir. Aynı şekilde, Black (2000) ve Reed, McLeod ve McAllister (1999) tarafından yapılan çalışmada da, kadın öğrencilerin iletişim becerilerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Eğitim fakültesi, ilahiyat fakültesi, beden eğitimi ve spor yüksekokulu ve sağlık yüksekokulu öğrencileri ile yürütölen bazı araştırmalarda da bu araştırma ile örtüşen sonuçlara ulaşılmıştır (Jones, 1999; Uchida1997; Özerbaş vd., 2007; Tepeköylü vd., 2009; Çetinkaya, 2011; Çuhadar vd., 2014; Aşçı vd., 2015; Koç vd., 2015; Milli ve Yağcı, 2017; Arıcı ve Angın, 2017). Fakat alanyazında öğrencilerin iletişim becerileri ile cinsiyetleri arasında farklılaşma görölmeyen çalışmalarda mevcuttur (Dilekmen vd., 2008; Saracaloğlu vd., 2009; Bingöl ve Demir, 2011; Taşlıyan vd., 2015; Elkin vd., 2016; Kırık ve Sönmez, 2017; Kadakal ve Alver, 2017; İrak vd., 2017; Gülbahar ve Sıvacı, 2018). Henry, Reed ve McAllister (1995) olumlu akran iletişimi kurulması amacıyla 14 etkili iletişim ögesine ilişkin gençlerin görüşlerine başvurduğu çalışmasında, kadın ve erkekler arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığını ortaya koymuştur.

Meslek yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri öğrenim gördükleri bölümlere göre incelendiğinde anlamlı bir farklılaşmaya rastlanılmamıştır. Alanyazında farklı yükseköğrenim kademelerinde yürütölen ve benzer sonuçlara ulaşan araştırmalarda mevcuttur (Özerbaş vd., 2007; Tepeköylü vd., 2009; Eriğüç vd., 2013; Eriğüç ve Eriş, 2013; Elkin vd., 2016; Arıcı ve Angın, 2017; İrak vd., 2017; Gülbahar ve Sıvacı, 2018). Fakat Kadakal ve Alver (2017) tarafından Eğitim Fakültesi ve İktisadi İdari Bilimler Fakültesi öğrencileri ile yürütölen bir araştırmada fakülte bazında İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencilerinin iletişim becerilerinin Eğitim Fakültesi öğrencilerine göre anlamlı derecede daha yüksek olduğu ortaya konmuştur. Benzer şekilde Milli ve Yağcı (2017) ve Dilekmen vd. (2008) çalışmalarında öğretmen adaylarının, Akyurt (2009) ise sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin iletişim

becerilerinin öğrenim gördükleri bölümlere göre anlamlı şekilde farklılaştığını bildirmişlerdir.

Meslek yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri ikamet ettikleri yere göre incelendiğinde anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir. Tepeköylü vd. (2009), Bingöl ve Demir (2011) Elkin vd. (2016) tarafından farklı örneklem grupları ile yürütülen çalışmalarda da benzer sonuçlar elde edilmiştir.

Meslek yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri aile gelir düzeylerine göre incelendiğinde anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir. Benzer şekilde Özerbaş vd. (2007) çalışmasında öğretmen adaylarının iletişim beceri ile sosyo-ekonomik düzeyleri arasında anlamlı farklılaşma olmadığını bildirmiştir. Alanyazında benzer sonuçlara ulaşan farklı çalışmalarda mevcuttur (Tepeköylü vd., 2009; Bingöl ve Demir, 2011; Erigüç vd., 2013; Erigüç ve Eriş, 2013; Aşçı vd., 2015; Elkin vd., 2016; Kadakal ve Alver, 2017; İrak vd., 2017). Bunun aksine; Yaşar-Ekici (2018) tarafından yürütülen çalışmada, ailesinin gelir düzeyi orta ve yüksek olan çocukların genel iletişim becerilerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin iletişim becerileri aile ikamet yerine göre incelendiğinde anlamlı bir farklılaşma ortaya konmamıştır. Erigüç vd. (2013), Erigüç ve Eriş (2013) ve Aşçı vd. (2015) araştırmalarında bu araştırma ile paralellik gösteren sonuçlara ulaşılmıştır.

Öğrencilerin iletişim becerileri sahip oldukları genel not ortalamasına göre incelendiğinde ise not ortalaması yüksek olan öğrenciler lehine anlamlı fark tespit edilmiştir. Benzer sonuçlara farklı çalışmalarda da ulaşılmıştır (Özerbaş vd., 2007; Bingöl ve Demir, 2011; Aşçı vd., 2015; Kadakal ve Alver, 2017). Ihmeideh, Al-Omari ve Al-Dababneh (2010) ve North ve Worth (2004) tarafından gerçekleştirilen çalışmalarda, genel not ortalaması 2 ve üstü olan öğrencilerin iletişim becerilerinin, genel not ortalaması 2 ve altı olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durum, genel not ortalamasının öğrencilerin iletişim becerilerinin önemli bir belirleyicisi olduğunu göstermektedir. Bu çalışmalardan farklı olarak, Mentoor (2015) tarafından yürütülen çalışmada, iletişim becerileri ile akademik başarı arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Meslek yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri sahip oldukları sosyal medya hesap sayısına göre incelendiğinde anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir. Bu durum, sosyal medya hesap sayısının meslek yüksekokulu

öğrencilerinin iletişim becerilerinin anlamlı bir belirleyicisi olmadığını ortaya koymaktadır.

Araştırmanın dikkat çeken bir değer sonucu meslek yüksekokulunda öğrenim gören öğrencilerin iletişim becerilerinin internet kullanım amaçlarına (sosyal ağ, oyun-eğlence, araştırma-ödev) göre anlamlı şekilde farklılaşmamasıdır. Çünkü yüz yüze iletişim kurmakta zorluk yaşanan gençler, sosyal ortamlardaki iletişimlerini güçlendirmek adına genellikle internet aracılığıyla iletişim kurmayı tercih etmektedirler. Ceyhan (2011) tarafından bulunan sonuç bu araştırmanın sonucunu destekler niteliktedir. Başerer ve Kısaç (2017) tarafından öğretmen adayları ile yürütülen bir çalışmada öğrencilerin internet kullanım amaçları film izlemek, yeni bilgiler edinmek, sosyal paylaşım sitelerinde gezinmek ve oyun oynamak şeklinde kategorize edilerek iletişim becerileri incelenmiştir. Araştırma sonucunda ise interneti film izlemek ve oyun oynamak amaçlı kullanan öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin anlamlı şekilde farklılaştığı ortaya konmuştur.

Araştırmadan elde edilen diğer bir sonuç ise öğrencilerin iletişim becerileri ile internet deneyimleri arasında anlamlı fark tespit edilmesidir. Fakat Kadakal ve Alver (2017) çalışmasında üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ile teknoloji kullanım sıklığı arasında anlamlı fark olmadığını bildirmiş ve bu araştırma ile benzerlik göstermeyen sonuçlara ulaşmıştır.

Elde edilen bu sonuçlar doğrultusunda bazı öneriler geliştirilmiştir;

- Öğrencilerin iletişim becerisini daha üst seviyelere çıkarmak için iletişime dayalı ders sayıları ve saatleri arttırılabilir.
- Erkek öğrencilerin iletişim becerilerini arttırmak için çeşitli seminerler verilebilir.
- Yüksek not ortalamasına sahip olan öğrencilerin iletişim becerilerinin daha yüksek düzeyde olmasından dolayı iletişim dışında kalan diğer çeşitli derslerde de öğrencilere iletişim becerilerini geliştirebilecekleri etkinlikler veya uygulamalar yaptırılabilir.

KAYNAKÇA

- Akyurt, N. (2009). Sağlıkta iletişim ve Marmara üniversitesi sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 4(11), 15-33.
- Arıcı, İ. ve Angın, Y. N. (2017). İlahiyat fakültesi öğrencilerinin iletişim beceri düzeyleri. *Amasya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 4(8), 199-219.
- Aşçı, Ö., Hazar, G. ve Yılmaz, M. (2015). Sağlık yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri ve ilişkili değişkenler. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(3), 160-165.
- Başerer, Z. ve Kısaç, İ. (2017). Öğretmen adaylarının interneti kullanma amaçlarına göre iletişim becerileri ve özyeterlik düzeyleri. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35, 117-129.
- Bingöl, G. ve Demir, A. (2011). Amasya sağlık yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri. *Göztepe Tıp Dergisi*, 26(4), 152-159.
- Black, K. A. (2000). Gender differences in adolescents' behavior during conflict resolution tasks with best friends. *Adolescence*, 35(139), 499-512.
- Büyükbeşe, T., Direkçi, E. ve Erşahan, B. (2017). Üniversite öğrencilerinin duygusal zekalarının iletişim becerilerine ve bireysel yenilikçilik seviyelerine etkisi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7(2), 221-236.
- Can H. ve Aydın M. E. (2006). *Örgütsel Davranış*. Arıkan Basım Yayım Dağıtım Ltd. Şti., Ankara.
- Ceyhan, A. A. (2011). İnternet kullanma temel nedenlerine göre üniversite öğrencilerinin problemleri internet kullanımı ve algıladıkları iletişim beceri düzeyleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(1), 59-77.
- Cohen, L., Manion, L. ve Morrison, K. (2007). *Research methods in education*. New York: Routledge.
- Çamdereli, M. (2008). *İletişime Giriş*. (1. baskı). İstanbul, Dem Yayınları.
- Çatır, O. ve Karaçor, M. (2017). Üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin belirlenmesi: Ulubey meslek yüksekokulu örneği. *International Journal of Academic Value Studies*, 3(16), 181-191.
- Çetinkaya, Ö. ve Alparlan, A. M. (2011). Duygusal zekanın iletişim becerileri üzerine etkisi: Üniversite öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(1), 363-377.
- Çetinkaya, Z. (2011). Türkçe öğretmen adaylarının iletişim becerilerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(2), 567-576.
- Çuhadar, C., Özgür, H., Akgün, F. ve Gündüz, Ş. (2014). Öğretmen adaylarının iletişim becerileri ve iletişimci biçimleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 295-311.

- Dallı, M., Ünlü, Y. ve Pekel, A. (2017). Spor yöneticiliği bölümü öğrencilerinin iletişim beceri düzeyleri ile girişimcilik düzeyleri arasındaki ilişki. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 5(58), 28-34.
- De Jong, N. H., Steinel, M. P., Florija, A., Schoonen, R., ve Hulstijn, J. H. (2013). Linguistic skills and speaking fluency in a second language. *Applied Psycholinguistics*, 34(05), 893-916.
- Dilekmen, M., Başcı, Z. ve Bektaş, F. (2008). Eğitim fakültesi öğrencilerinin iletişim becerileri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(2), 223-231.
- Dökmen, Ü. (1996). *İletişim Çatışmaları ve Empati*. (3. Baskı). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Elkin, N., Karadağlı, F. ve Barut, A.Y. (2016). Sağlık bilimleri yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri düzeyleri ve ilişkili değişkenlerin belirlenmesi. *Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 9(2), 70-80.
- Erigüç, G. ve Eriş, H. (2013). Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri: Harran üniversitesi örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(46),232-254.
- Erigüç, G., Şener, T. ve Eriş, H. (2013). İletişim becerilerinin değerlendirilmesi: Bir meslek yüksekokulu öğrencileri örneği. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 16(1), 45-65.
- Görücü, A. ve Erdoğan, T. (2017). Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin empatik eğilimleri ile iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Turkish Studies*, 12(3),797-814.
- Gülbahar, B. ve Sıvacı, S.Y. (2018). Öğretmen adaylarının iletişim becerileri ile sınıf yönetimi yeterlik algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1),268-301.
- Henry, F. M., Reed, V. A. ve McAllister, L. L. (1995). Adolescents' perceptions of the relative importance of selected communication skills in their positive peer relationships. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 26(3), 263-272.
- Ihmeideh, F. M., Al-Omari, A. A. ve Al-Dababneh, K. A. (2010). Attitudes toward communication skills among students'-teachers' in Jordanian public universities. *Australian Journal of Teacher Education*, 35(4), 1-11.
- İrak, H., Taşcıoğlu, R., Dal, M. ve Tunç, Y. (2017). Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerileri: Iğdır üniversitesi örneği. *Atatürk İletişim Dergisi*, 14,187-202.
- Jones, C. M. (1999). Shifting sands: Women, men, and communication. *Journal of Communication*, 49, 148-155.
- Kabakçı, Ö. F. ve Korkut, F. (2008). 6-8. sınıftaki öğrencilerin sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 33(148), 77-86.

- Kadakal, A. ve Alver, B. (2017). Üniversite öğrencilerinin iletişim becerilerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi. *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 2(2),1-20.
- Karasar, N. (2000). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kırık, A. M. ve Sönmez, M. (2017). İletişim ve mutluluk ilişkisinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 2(1),15-26.
- Koç, B., Terzi, Y. ve Gül, A. (2015). Üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ile kişilerarası problem çözme becerileri arasındaki ilişki. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 4(1), 369-390.
- Korkut-Owen, F. ve Bugay, A. (2014). İletişim becerileri ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 51-64.
- Köknel, Ö. (2005). *İnsanı anlamak* (8.Basım). İstanbul: Altın Kitaplar
- Kreitner, R., Kinicki, A. ve Buelens, M. (2002). *Organizational Behaviour*. Berkshire, England, McGraw-Hill.
- Kuzu, A. (2008). *Hemşirelik öğrencilerinin duygusal zeka ve iletişim becerilerinin eşdeğer öğrenim gören öğrencilerle karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Düzce.
- Mentoor, Z. M. (2015). *An analysis of the relationship between communication skills, communication apprehension and academic achievement of secondary phase learners*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, North-West University, South Africa.
- Milli, M. S. ve Yağcı, U. (2017). Öğretmen adaylarının iletişim becerilerinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 286-298.
- North, A. B. ve Worth, W. E. (2004). Trends in selected entry-level technology, interpersonal, and basic communication scans skills: 1992–2002. *Journal of Employment Counseling*, 41(2), 60-70.
- Odabaşı, Y. ve Oyman, M. (2002). *Pazarlama İletişimi Yönetimi* (8. baskı). İstanbul, MediaCat Yayınları.
- Oskay, Ü. (2005). *İletişimin A B C'si*. (4. Basım) İstanbul: Derya Yayınevi.
- Özdamar, K. (2013). *Paket programlar ile istatistiksel veri analizi*. Ankara: Nisan Kitabevi.
- Özerbaş, M. A., Bulut, M. ve Usta, E. (2007). Öğretmen adaylarının algıladıkları iletişim becerisi düzeylerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 123-135.
- Reed, V. A., McLeod, K. ve McAllister, L. (1999). Importance of selected communication skills for talking with pers and teachers: Adolescent' opinions. *Language Speech and Hearing Services in Schools*, 30(1), 32-49.

- Saracaloğlu, A.S., Yenice, N. ve Karasakaloğlu, N. (2009). Öğretmen adaylarının iletişim ve problem çözme becerileri ile okuma ilgi ve alışkanlıkları arasındaki ilişki. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 187-206.
- Şener, G. (2015). *Okul yöneticilerinin iletişim becerilerinin örgütsel değişkenler üzerindeki etkisi ve modül temelli uygulamalar*. Yayımlanmamış doktora tezi, Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Taşlıyan, M., Hırlak, B. ve Harbalıoğlu, M. (2015). Duygusal zeka, iletişim becerileri ve akademik başarı arasındaki ilişki: Üniversite öğrencilerine bir uygulama. *ASSAM Uluslararası Hakemli Dergi*, 2(3), 45-58.
- Tepeköylü, Ö., Soytürk, M. ve Çamlıyer, H. (2009). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu (BESYO) öğrencilerinin iletişim becerisi algılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(3), 115-124.
- Toy, S. (2007). *Mühendislik ve hukuk fakülteleri öğrencilerinin iletişim becerileri açısından karşılaştırılması ve iletişim becerileriyle bazı değişkenler arasındaki ilişkiler*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tubbs, S. ve Moss, S. (2008). *Human communication* (11th ed.). New York, NY: McGraw-Hill.
- Tutar, H. (2003). *Örgütsel İletişim*. Ankara, Seçkin Yayıncılık.
- Uchida, A. (1997). Bringing the culture back in: A culture building approach to gender and communication. *Women and Language*, 20, 15-24.
- Üstünel, G. (2011). *Etkili iletişim becerileri ve beden dili*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Tekirdağ.
- Yaşar-Ekici, F. (2018). Okul Öncesi Eğitime Devam Eden Çocukların İletişim Becerilerinin Değerlendirilmesi. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(20), 290-305.
- Zillioğlu, M. (2010). *İletişim Nedir?* (4. baskı). İstanbul, Cem Yayınları.

Extended Abstract

There are various factors that are effective in establishing a healthy communication among people living in society. These are; communication skills, social and cultural factors, individuals' attitudes and knowledge as well as experiences. In this regard, it is likely to figure out that the transmission of the message by the source to the recipient in a desired way resides in the communication skill of the source (Erigüç & Eriş, 2013). Communication skills play a significant role in providing accurate and effective interpersonal communication along with preventing communication conflicts (Toy, 2007; Çetinkaya, 2011).

Kabakçı and Korkut (2008) defined communication skills as “initiating and maintaining the conversation and expressing the feelings and thoughts clearly in verbal and non-verbal style”. To put it another way, communication skills include “concepts such as individuals’ success in establishing meaningful relationships with their environment, knowing oneself and others, being aware of their own feelings and being able to recognize others' emotions, realizing themselves, and coping effectively with their problems”(Kuzu, 2008). In a nutshell, communication skill can be considered as being aware of one's self and then those around him by using the concept of communication appropriately, and the process by which the message is effectively transferred to the recipient.

The acquisition of communication skills by students is of utmost significant issue. One of the reasons of communication conflicts among individuals and societies today is that communication skills are not adopted by these individuals and societies. Therefore, it is a need to conduct studies aiming at gaining communication skills in all segments of the society. Given the graduates of vocational colleges can be employed after graduation in order to meet the need for intermediate staff in different sectors, it is indispensable to examine their communication skills. Thus, it would be useful to explore the communication skills of vocational college students in terms of several variables, so such a study was carried out as it is worth to give a fuller picture of a well-researched area.

This research was expected to provide feedback to faculty members and administrators working at vocational colleges. Hence, the major aim of the research was determined as “An Analysis of the Vocational College Students’ Communication Skills in Terms of Several Variables”.

This research utilized descriptive survey models, one of the general survey models. Survey models are research models that aim to describe a situation existing in the past or current. The present research deployed descriptive survey model since the communication skills of the vocational college students were examined in terms of several variables. The population of the research

consisted of 1692 students learning at Göksun Vocational School in Kahramanmaraş Sütçü İmam University during the fall semester of 2017-2018 academic year. The research sample held a total of 248 students who study computer programming, child development, map and cadastre, land registry and cadastre, first aid and emergency and who were selected by simple random sampling method.

The research employed "Communication Skills Scale" developed by Korkut-Owen and Bugay (2014). In order to test the validity of the scale, judges' views were consulted for the scope and face validity, and then a pilot study was conducted with nine university students in order to test whether the items were understandable. Item analysis, exploratory factor analysis and confirmatory factor analysis were also performed for the validity of the scale. Item analysis results showed that the results varied between .313 and .586 for item total correlation. The exploratory factor analysis revealed that the scale was composed of four factors- communication principles and basic skills (CPBS), personal expression (PE), effective listening and non-verbal expression (ELNVE) and willingness to communicate (WC) and 25 items. Confirmatory factor analysis ($\chi^2/df=1.40$; CFI= .91; IFI=.91; RMSEA= .046; TLI= 0.90; SRMR= .068) confirmed the four-factor structure of the scale (Korkut-Owen and Bugay, 2014). The reliability of the scale was calculated by using internal consistency analysis. Cronbach's alpha coefficient for the overall scale was determined as .88. As for the factors, Cronbach Alpha reliability coefficients were determined as .79 for CPBS, .72 for PE, .64 for ELNVE, and .71 for WC, respectively (Korkut-Owen and Bugay, 2014). Being a 5-point Likert type, the answer options of the scale are never 1 point, rarely 2 points, sometimes 3 points, often 4 points and always 5 points. The high scores obtained from the scale indicate that the communication skills of the participants are high, while the low scores suggest that the communication skills are low.

The internal consistency coefficient Cronbach Alpha was re-examined by the researchers. The analysis results showed that Cronbach Alpha reliability coefficient was .85 for the overall scale, while .73 for CPBS, .64 for PE, .71 for ELNVE, and .62 for WC, respectively. Özdamar (2013) stated that Cronbach's alpha coefficient should be .60 and above to be considered reliable. Based on this reference, the scale can be said to be reliable.

Kolmogorov Smirnov test, kurtosis and skewness coefficients, histogram and Q-Q graphs were examined to determine whether the data demonstrated normal distribution. The analysis results implied that the communication skills scale was distributed normally ($KS=.057$, $P>.05$). Descriptive statistics, one way analysis of variance (ANOVA) and Bonferroni significance analysis test were used during data analysis.

Research findings revealed that the communication skills of the students were generally above the moderate level. Besides, a statistically significant difference was identified across the students' communication skills in terms of their gender, grade point average and internet experience. However, the students' communication skills were found to be free from any significant difference depending on their department, their place of residence, family income levels, the number of social media accounts they used and the purposes for internet use.